

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 194. — ŠTEV. 184.

NEW YORK, MONDAY, AUGUST 18, 1924. — PONDELJEK, 18. AVGUSTA 1924.

VOLUME XXXII. — LETNIK XXXII.

TRUPLO POSL. MATTEOTTIJA SO NAŠLI

Truplo umorjenega socijalističnega poslanca je ležalo skrito med grmovjem, z ostro pilo v prsiah. — Več mesecev so iskali truplo poslanca, ki je bil umorjen na predvečer razkričij, tikajočih se fašistovske korupcije. — Matteottijeva žena je še vedno upala. — Morilec Amerigo Dumini je bil proglašen blaznim.

Rim, Italija, 17. avgusta. — Veliko razburjenje je zanimalo v Rimu večeraj popoldne, ko se je razširila vest, da so našli truplo Giacoma Matteottija, umorjenega socijalističnega poslanca.

Matteotti je bil odveden dne 10. junija, par dni predno je hotel imeti v parlamentu svoj proti-fašistovski govor.

Truplo Matteottija so našli karabinjerji v gozdu bližnjega Scrofana, nedaleč od Rima. Včeraj popoldne se je našel v dotičnem gozdu neki človek na lovu ter zapazil psa, ki je nosil v gobcu človeško kost. Odhitel je, da obvesti karabinjerje, ki so takoj pričeli iskati v bližini kraja, kjer je bilo dotičnik na lovu. Našli so nago truplo in v prsiah je bila ostro-pila.

Truplo je že tako razpadlo, da je bila identifikacija mogočena le s pomočjo zlatega zoba ter poročnega prstana, ki je še vedno tičal na prstu umorjenega. Čeprav ni bilo truplo še uradno identifikirano, ne more biti niti najmanjšega dvoma, da je to truplo Matteottija.

Truplo je že tako razpadlo, da je bila identifikacija nevi skunjo umorjenega poslanca.

Številni socijalistični poslanci in časnikarski poročevalci so odšli na pozorišče, a jim ni bilo dovoljeno ogledati trupla. Predno so položili truplo v krsto, so poklicali kuhovnika, ki ga je blagoslovil ter opravil predpisane obrede.

Kardinal Bislati, ki se je slučajno peljal po cesti v avtomobilu ter videl večjo ljudsko množico na tem neobičajnem mestu, je izstopil, da vpraša, kaj se je zgodilo. Globoko je bil potr, ko je izvedel, da so našli truplo umorjenega poslanca.

Žena Matteottija, ki se je še vedno oprijemala upanja, da njen mož mogoče ni bil umorjen, je bila strašno potrta, ko je izvedela, da so našli truplo njenega moža.

London, Anglija, 17. avgusta. — V brzojavki iz Rima na Exchange Telegraph se ugotavlja, da so našli v lesu pri Scrofano truplo, katero so identifikirali kot truplo umorjenega poslanca Matteottija.

Giacomo Matteotti-ja milijonarski socijalistični poslanec, je bil odveden in umorjen v pričetku junija meseca, nedolgo po njegovi izjavi, da bo imel v italijanski parlamentni zbornici govor, v katerem bo razkrinjal finančno korupcijo fašistovske vlade.

Ta zločin je tako razburil Italijo kot ni bila še nikdar razburjena odkar se je Mussolini polastil vlade, decembra meseca leta 1922. Povzročil je krizo v fašistovski vladi in neposredna posledica zločina je bila stroga cenzura vseh novic, odhajajočih iz Italije v inozemstvo.

Tako globoko in splošno je bilo ogorčenje po vsej Italiji, da je bil Mussolini prisiljen obljubiti, da bo preosnoval svoj kabinet in da bo potolažil ljudsko ogorčenje s tem, da bo vtaknil svoje banditske črnosrajčnike v redno armado.

Opozicija v poslanski zbornici je objavila, da bo bojkotirala italijanski parlament, dokler ne bo ministrstvo preosnovano na nefašistovski podlagi in dokler ne bodo fašistovske milice ali razpuščili ali pa vtaknili v armado.

Umor poslanca je pokazal celenu sveto, da je vzdržala fašistovska vlada svojo silo toliko časa le radi tega, ker so tolpe izurjenih in oboroženih teroristov zadušile v Italiji prostost govora in tiska.

Številni člani fašistovskega narodnega sveta, vključno Marinelli-ja, ki je zakladničar fašistovske stranke, so bili aretirani kot sokrivec zločina in številni nauadljivi so bili prisiljeni zapustiti svoje vladne službe.

Večina aretiranih je izjavila, da je bil Matteotti odveden in umorjen po naročilu visokostojajočih fašistov.

Amerigo Dumini, ki je bil baje vodja odvajalcev, je bil proglašen blaznim ter se je na ta način izognil kazni.

ITALIJANSKI LETALEC

DOSPTEL NA ISLANDIJO

Italijanski letalec, ki sledi ameriškim letalcem krog sveta je došel na Islandijo. Pri Faroe otokih je prišel v meglo. Amerikanci ne morejo naprej.

Hoefn Hornafjord, Islandija, 17. avgusta. — Poročnik Locatelli, italijanski avijatik, ki se nahaja na transatlantskem poletu, sledi ameriškim armadnim letalcem. Je došel večeraj opoldne senkaj iz Thorshabi, na Faroe otokih.

Italijanski avijatik je dobro pristal v islandskem pristanu in on in njegovi tovariši so bili izvrstnega zdravja. Izjavil je, da je prišel v meglo nad Faroe otokih, da pa ni bila tako gosta, da bi mu povzročala resne težkoče.

Na krovu ameriške križarke "Richmond", 17. avgusta. — Viharno vreme v ozemlju, katero morajo preleteti ameriški armadni avijatik, je trajalo celi večeraj, šni dan z nezmanjšano silo in križarka "Richmond" je obvestila križarko "Milwaukee", da poročnika Smith in Nelson, še ne bosta odletela iz Islandije v Grenlandijo.

Križarka "Raleigh", ki leži v bližini Angmagsalika, je sporočila, da je pihal v zadnji noči veter z naglico 45 milj na uro in da barometer še vedno pada.

Križarka "Richmond" in rušilec Biligslay, ki sta nastanjena sredi poti med Islandijo in Grenlandijo, sta prišla v razburkano morje in močan veter, a rušilec "Reid", ki leži pri Reykjaviku, kjer se mudita avijatika, je sporočil, da je vreme dobro.

Indian Harbor, Labrador, 17. avgusta. — Križarka "Milwaukee" je brezničnim brzojavnim potom obvestila rušilec "Lawrence", da je bil polet ameriških avijatikov preložen za en dan radi slabega vremena.

Vreme je tukaj slabo, a krajevni meteorologi izjavljajo, da se bo kmalu izboljšalo.

Bangkok, Siam, 17. avgusta. — Major Pedro Zanji, argentinski letalec, ki se nahaja na poletu krog sveta, je došel večeraj senkaj iz Tavoy, Burma, kjer je bil prisiljen ustaviti se, ker je bila izčrpana njegova zaloga gazolina.

ZLOČINSKI VAL V FANCIJI

Pariz, Francija, 15. avgusta. — Neobičajen zločinski val je zadel Francijo. Kriminologi iščejo pojasnitve te epidemije umorov, o katerih poročajo listi vsaki dan. Ko so večeraj listi našli podrobnosti umora nekega ruskega inženirja v versaillem vlaku, so našli nič manj kot šest nadaljnjih nasilnih smrti v različnih delih dežele.

V Parizu so našli neko mlado igralko v njeni sobi z razbito črepinjo. Njen ljubimec je osumljen. Neka Italijanka, živeča v Nanterre, ki se je naveščala brutalnosti svojega moža, je napadla slednjega z britvijo ter ga nato ustrelila. V bližini Toulouse je bila umorjena mlada kmečka dvojica od moževega brata, ker je bil morilec mnenja, da je dobil umorjenega brata boljše del posestva.

V Marseilles je neki delavec ubil s sekuro svojo ženo in hčer ter izvršil nato samomor. V Poisey, v bližini Pariza, je neki mladič v napadu ljubosumnosti ustrelil neko deklico, ko je izvedel, da se je zaročila z drugim.

BOJAKI NAROČAJTE SE NA
'GLAS NARODA', NAJVEČJI
SLOVENSKI DNEVNIK V
ZDRAŽENIH DRŽAVAH

PODPISANJE LONDONSKEGA DOGOVORA

Herriot je obvestil nemškega kancelarja Marxa, da bo Francija mogoče pospešila izpraznenje Ruhra. — Akcija je bila storjena na zaključno plenarni seji konference. — Najbolj dalekosežnega pomena je izza versailske mirovne pogodbe. — Nemški reakcionarji se bodo najbrž udali. — Ruhrski problem je zadrževal dogovor.

Poroča John Balderston.

London, Anglija, 17. avgusta. — Londonski dogovor, najbolj važni mednarodni dogovor izza versailske mirovne pogodbe, je bil deloma podpisan in deloma uveljavljen na zaključni plenarni seji londonske konference, ki se je vršila večeraj zvečer, ravno en mesec potem, ko so se pričela mednarodna pogajanja.

Govorili so predstavitelji Združenih držav, Anglije, Francije, Nemčije in Belgije, in govori so se tikali v glavnem težko izvojevane uravnave, ki ni le spravila načrta Dawesa v operacijo, seveda le pod pogojem, da bosta načrt odobrila francoski in nemški parlament, temveč tudi rešila problem Ruhra potom pisanega jamstva Francije, da bo izpraznila Ruhr do 15. avgusta prihodnjega leta.

V naslednjem hočem navesti dejstvo, ki je bilo mogoče odločilnega pomena, da je bil sklenjen dogovor glede Ruhra.

Kancelar Marx je dobil sporočilo, ki naj bi ostalo za enkrat tajno in sicer od ministrskega predsednika Herriota. V tem sporočilu se je glasilo, da bo oktobra meseca, ko se bodo pričela pogajanja glede mednarodnega posojila za Nemčijo, mogoče nanovo razmišljati o dobi enega leta za izpraznenje Ruhra, katero so morali Nemci sedaj sprejeti.

Ko se je Stresemann večeraj zvečer sestal s Herriotom na Downing St. na končno plenarno sejo, je nemški minister za zunanje zadeve informiral francoskega ministrskega predsednika, da je bil v zadnjih treh dneh prepravljen s pismi in brzojavkami, naj ne podpiše dogovora. "Isto se je zgodilo meni," je odvrnil Herriot in oba državnika sta se pričela smejati.

Dokumenti, ki vključujejo zgodovinski dogovor, obstajajo iz štirih protokolov glede Dawesovega načrta, iz petega protokola, ki določa, da bo dogovor končno podpisan, izmenjanih med Francozi, Nemci in Belgijci glede Ruhra.

Izključno le ruhrski problem je zadrževal dogovor do večeraj zjutraj, ko je ob štirih poseben sel predramil Herriota ter mu izročil pismo nemškega kancelarja, v katerem ga je informiral da smatra sicer Nemčija zasedenje Ruhra za nepostavno, da pa sprejme francoski sklep, da ostanejo Francozi še eno leto v Ruhru.

Končni dogovor glede Ruhra je v svojem bistvu kompromis. Herriot je vztrajal neomajno pri svojem nadaljnjem letu okupacije, a je popustil glede številnih drugih točk ter pristal v nemške želje glede oblike dogovora.

V prvem štirih dokumentov ugotavljajo Francozi in Belgiji, da vztrajajo pri svojem naziranju, da je okupacija Ruhra postavna, da pa bodo izpraznili okraj v enem letu, pričenshi z dnem 15. avgusta.

V nemškem odgovoru se glasi, da pričakuje Nemčija, da se bo izvršilo izpraznenje preje kot v enem letu.

Berlin, Nemčija, 17. avgusta. — Kljub splošnemu razočaranju vspricho izjalovljenja vlade, da dobi bolj spravljive koncesije glede izpraznenja Ruhra, prevladuje v političnih krogih vtis, da se bo Marxu in Stresemannu posrečilo dobiti potrebno parlamentarno večino, ki bo odobrila zakonodajo, katero je treba sprejeti v zvezi z Dawesovim poročilom in ki bo izrekla vladi svojo zaupnico z ozirom na pogajanja, ki so se vršila v Londonu.

Nacionalisti govoričijo sicer dosti ter dajejo izraza svojemu nezadovoljstvu nad nastopom nemške delegacije v Londonu, da sedanje izjave ne predstavljajo končnega stališča, katero bo zavzela stranka v državnem zboru. Nacionalisti najbrž ne bodo direktno oponirali, in vladi bo vsled tega mogoče dobiti potrebno večino.

"Mogoče sem preveč optimističen, vendar sem pa mnenja, da je ta uravnava zora novega dne, upanje milijonov ljudi, ožvilenje industrije in prosperitete, tako potrebne za srečo in napredek človeštva," je rekel ameriški poslanik Kellogg, ko je izvedel, da je nemška vlada sprejela pogoje Francije glede izpraznenja Ruhra.

V PARIZU JE NAJPROMETNEJŠI VOGAL NA SVETU.

Pariz, Francija, 17. avgusta. — Policijski uradniki, ki so se vrnili s študijskega potovanja po Združenih državah izjavljajo, da je v New Yorku in Chicagu sicer velik promet, da pa nikjer ni takega prometa kot je v Parizu na Place de la Concord. Tekom petdesetih ur gre preko trga nad-80 tisoč avtomobilov.

Značilno je, da se ni v zadnjih desetih letih pripetila na tem me-

OBRAVNAVA PROTI

LEOPOLDU IN LOEBU

Dr. Singer, katerega so opomnili na njegovo lastno knjigo, je izjavil, da se vsebina ne sklada s slučajem Leopolda in Loeba.

Chicago, Ill., 7. avgusta. — Ne-premični predmet in neodoljiva sila sta kolidirala večeraj, ko je pričel glavni zagovornik Darrow križno zaslišavati dr. H. D. Singerja. Namen obrambe je uveljaviti, da obstajajo takozvane 'olajševalne okoliščine' v postopanju proti morilecema Leopoldu in Loebu.

Darrow in državni pravdnik Crowe sta se več kot enkrat spoprijela in vsak je zadal par udarcev, ki so šteli. Obrambi se je posrečilo najti več izgovorov in glavni teh izgovorov je mladost obeh obtožnih.

Loeb je bil osemnajst, ko je izvršil umor ter je sedaj v devetnajstem. Leopold pa je bil devetnajst.

Zagovornik Darrow je predložil seznam sedem in šestdesetih ljudi, ki so bili usmrčeni v Cook okraju.

Seznam kaže, da so bili usmrčeni štiri, ki so se spoznali krivim umora in trije teh so bili stari krog trideset let. Razven teh ni bil še noben obsojen na smrt, ki se je spoznal krivim in nikdar ni bil kak mladoleten obsojen na vislice.

Darrow je nato vzel v roke knjigo "Insanity in Law", katero sta spisala dr. Singer in dr. Krohn. Zadel je udarec zdravniku z njegovo lastno knjigo. Dr. Singer pa je bil kos položaju. Ta slučaj, — je rekel, — je različen od vseh drugih v psiho-medični literaturi. Kar je bilo pisanega glede navadnih slučajev, se ne tiče tega.

— Ali ju niste nikdar zaslišali?

— Ne. Svoje zaključke temeljim na dokaze, predložene tekem te obravnave in na svoja opazovanja, ki se tičejo obnašanja obeh v sodni dvorani.

Dr. Singer pa je kljub vsemu križnemu zaslišanju trdovratno ustrajal pri svoji trditvi da ni opazil na obeh obtožnih nobenega znaka duševne bolezni.

AMERIŠKI DELEGATI DOSPELI V MEHIKO.

Mexico City, Mehika, 17. avg. — Trije ameriški delegati, ki bodo zano s zastopniki Mehike rešili par nesoglasij med Ameriko in Mehiko, so dospeli danes sem.

ŠPANSKE ČETE SO

BILE ZOPET PORAZENE

Španci, ki so doživeli nov poraz, so naprosili za mir. Špansko diktatorstvo bo mogoče padlo. Marokanski vstasi so obkolili španske čete.

Pariz, Francija, 17. avgusta. — Ogrožena od vstaskih rodov Rifa na celi črti v Maroku, je španska armada v skrajno kritičnem položaju, soglasno s sporočili, ki so prišla v Pariz in ki v nadaljnem izjavljajo, da je postal kralj Alfonso Echevarrieta, da kupi mir. Echevarrieta je lastnik ladij v Bilbao in večkratni milijonar. On je edini človek, ki se je mogel do sedaj pogajati z Abdul Krimom, rifskega vstaskim voditeljem, kajti pred dvema leti se mu je posrečilo izposlovati izmeno jetnikov, kar je bila skrajno koščljiva naloga.

Čeprav imajo Španci šestkrat toliko vojakov kot pa vstaska plemena, niso mogli Španci uspešno zavrniti napadov rifskega prostovoljev. Čeprav je padlo na španski strani komaj dvajset ljudi, se vendar glasi, da so sili boja in da se nočejo več vojevati. Splošno se domneva, da bo zadel španskega generala Aizpuru ista usoda kot je zadel generala Berenguer.

Španska prednja postojanka Hartan, na desnem bregu reke Lau, je obkoljena. Postojanka Taguesit na levem bregu reke, je ogrožena. Proti Tetanu se čete, ki so bile v naglici poslane tjakaj, komaj upirajo naskokom vstavev. Vstaské čete se baje pripravljajo na velik ofenzivo in usoda španskega direktorata je baje odvisna od tega, če se bo mogel izogniti katastrofi kot je zadel Špance pri Melilli.

BRAZILSKI VSTAŠI SE NE MOREJO UMIKATI.

Buenos Aires, Argentina, 15. avgusta. — Brazilske zvezne čete so zavzele Salto Grande ter s tem dosegle, da vs vstasi ne morejo umakniti v Parano. Vstaska armada je imela v zadnjem boju 50 mrtvih.

FRANCOZI SO ŽE ZAČELI ODHAJATI.

Pariz, Francija, 17. avgusta. — Francoske čete bodo jutri odšle iz mesta Offenburg in Appenweier. Ti dve mesti so bili leta 1923 za kazen zasedli.

DENARNA IZPLAČILA

V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU.

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

1000 Din. — \$13.30 2000 Din. — \$26.40 5000 Din. — \$65.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računamo posebej 15 centov za poštnino in druge stroške.

Raspisilja na zadnje pošte in izplačuje "Poštni čekovalni listi".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

200 lir \$10.10 500 lir \$24.25

300 lir \$14.85 1000 lir \$47.50

Pri naročilih, ki znašajo manj kot 200 lir računamo posebej po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Raspisilja na zadnje pošte in izplačuje Jadranska Banka v Trstu, Opotih in Zadru.

Za pošiljave, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po možnosti še poseben dopust.

Vrednost Dinarjem in Liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepredvidljivo; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vsaj, računamo po ceni tistega dne, ko nam pride poslani denar v roke.

POŠILJATVE PO BRZOJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJKRAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.—

Glede izplačil v amer. dolarjih glejte poseben oglas v tem listu.

Denar nam je poslani najbolje po Domošni Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

42 Cortlandt Street, New York, N. Y.

tel. Cortlandt 3887.

"GLAS NARODA"

SLOVENE DAILY

Owned and Published by
Slovenic Publishing Company
(A Corporation)

FRANK SAKBER, President LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Addresses of Above Officers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto vsakega lista za Ameriko	Za New York za celo leto
..... \$7.50 \$7.50
Za pol leta	Za pol leta
..... \$3.50 \$3.50
Za štiri leta	Za inozemstvo za celo leto
..... \$13.50 \$7.50
	Za pol leta
 \$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredni nedelje in praznikov.

Duplet, brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovno pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejeli bivališče naznači, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA"
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2878

VOJNO-ČASNA KONŠKRIPCIJA

Noben izraz, katerega more človek rabiti, ni prestrog, da se označi krivičnost konškracije v vojne svrhe, a ne konškracije bogastva. Vojne bi morali financirati davki, ne pa bondi ali obveznice, ki dejanski ne prelože plačila za vojno na poznejši čas, temveč le premestijo breme z enega razreda na drugi razred ali sloj prebivalstva. Kljub temu pa smo skeptični glede predlogov, katere se je stavilo pred kratkim v kongresu, naj se konškracija bogastva in delo prav tako kot vojaštvo v slučaju nadaljne vojne.

Nekateri ljudje pravijo, da bo pretnja take konškracije preprečila vojno. Zopet smo v dvomu. Mogoče je, da bo nekoliko zmanjšala vrjetnost vojne. Ne bi pa sama posebi onemogočila vojno.

Velikih vojn ne započnejo namenoma skupine mož v osebne svrhe in za osebni dobiček.

Velike vojne so posledice delovanja ekonomskih in dušeslovnih sil, katere spravi v tek tekmovalne med velikimi interesi v močnih narodih za sirovine in nova tržišča. Če se bo ta proces vršil naprej, bomo neprestano peljani v vojno, če jo v zadnjem trenutku kapitalisti hočejo ali ne.

Socijalizacija bogastva v časih miru bi bila zaželjiva stvar. To bi bil dejanski korak v smeri proti preprečitvi vojne. Tako socijalizacija bogastva pa mora spremljati demokratična kontrola in izvršiti jo morajo politične in ekonomske organizacije, ki imajo vsaj nekaj vizije o novem svetu. Ni je mogoče poveriti domoljubom po dolar na leto, ki sede v vladnih sedežih ob časih vojne. Dobro pa je priznanje, da je konškracija bogastva v vojnem času izvedljiva. Delavci naj si to zapomnijo v svojem boju proti trošenju in revščini.

AMERIKA PREDNJAČI SVETU

"Združene države so dežela najštevilnejših zločinov." Tega ni izrekel noben revolucionar, pač pa ugleden newyorški sodnik, ki opravlja svojo službo že dolgo vrsto let ter ima potemtakem dosti izkušenj.

To je sodnik Talley.

Ko je te dni uvedel nekega novega sodnika v svoj urad, je izjavil: —

"Ta dežela je obtožena, da je najnepostavnejša dežela na svetu. In ta dežela mora priznati, da je res tako."

Treba je pa še marsikaj povedati, česar ni omenil dotični sodnik.

Namreč, da večina ter zločinov ne izvrše priseljenci.

To je vsekakor treba ugotoviti, kajti povprečni Amerikaneec pripisuje večino storjenih zločinov priseljenecem.

Največjih zločinov ne izvršujejo priseljenci pač pa tu rojeni Amerikanci.

V New Yorku je primeroma malo umorov. Na vsakih 100.000 prebivalcev je bilo izvršenih v Memphis lansko leto 65 umorov. Zatem pride na vrsto Jacksonville s 61 umori, Nashville z 37, Louisville s 35 in New Orleans z 29 umori.

V Bostonu, kjer je veliko inozemcev pridejo le po trije umori na vsakih 100.000 prebivalcev.

Nadalje je izjavil sodnik, da je večina zločincev še zelo mlada. Veliko število obtoženih ni dosegla niti dvajsetega leta.

Kapitalistično časopisje skuša dobiti za to kak izgovor, pa ga zaman išče. Vzrok teh zločinov je treba iskati v velikanskem razvoju in koncentraciji ameriškega kapitala.

To sicer nekateri prav dobro vedo, pa previdno molče.

Ne spodobilo bi se namreč označiti naše tolikanj slavljene civilizacije kot kotišče gnjilobe in korupcije, kot sistem, ki je odgovoren za umore, roparske napade in druge zločine.

Noben pristaš obstoječega reda ne more dvigniti te obtožbe, ker bi vsebovala taka obtožba tudi obsodbo obstoječega reda.

Novice iz Slovenije.

Nevaren tiček pod ključem.
Alojzij Gradišek iz Stahovice pri Kamniku je dne 26. junija izmaknil lesnemu trgovcu Trobevsku iz Vrhpolja 34.5000 dinarjev ter potem pobegnil iz domačega kraja. Dne 29. junija so ga brežiški orožniki izsledili in aretirali. Ker je Gradišek uvidel, da ne more več uteči orožnikom, je skušal izvršiti samomor. Pred aretacijo si je z nožem prerezal žile na obeh rokah.

V Središču aretirana lepo-glavaka kaznjena.
V Središču od Dravi sta bila aretirana te dni nevarna kaznjena ki sta pobegnili iz znane kaznilnice v Lepoglavi na na Hrvaškem. Pišeta se Ivan Stankovič in Anton Markovič, ki sta bila po prevratu obsojena radi ropa vsak na 15 let ječe, kasneje vsled amnestije pomiloščena na šest let. Pred nekaj dni sta bila na delu blizu kaznilnice, odkoder sta pobegnili in se potem potikala okoli Drave.

Tragična smrt.

Te dni je prala Marija Prime, stanojuča v Trnovski ulici št. 5, na dvorišču perilo. Med delom se ji je zazdelo, da sliši iz stanovanja šestre Marije Fajgel in Katarine Kisovec, roj. Fajgel, ki je sedaj vdova, bolesto stokanje. Poiskovala je naprej odpreti vrata v stanovanje, ki pa so bila zaklenjena. Nato je pogledala v notranjost pri pritičenem kuhinjskem oknu in opazila velik dim. Sluteč nesrečo, je opozorila na slučaj mimo došlega bančnega uradnika Vojteha Burgerja, ki je nato s silo skozi kuhinjsko okno vdrl v stanovanje. Nudil se mu je strašen prizor. Poleg mize je ležala na tleh, ožgana od kolen do vratu, v nezavesti Katarina Kisovec. S pomočjo služkinje Marije Perčeve in Alojzije Kozakove je g. Burger odnesel Kisovecovo na dvorišče, jo zaval v mokro ruho in položil na žimnico. Ponesrečenko so sicer takoj prepeljali v splošno bolnico, kjer pa je kljub takojšnji zdravniški pomoči podlegla težkim poškodbam.

Kača napadla moža.

Pri Brodu ob Savi je bil te dni seljak Joso Štefančič zaposlen v svojem vinogradu z okopavanjem trt. Nenadoma je začutil, da se mu je zapletilo nekaj okoli nog; bila je velika kača, ki se mu je ovijala okoli nog. Prestrašeni Ztefančič je pograbil kol, na katerega je bila prtrjena trta, ter s kolom ubil kačo. Kača je bila dolga en meter in osem centimetrov.

Zopet obešenec.

V Mariboru se zadnje čase tako mmože samomor, da kronika beleži skoro vsak drug dan enega. Najbolj priljubljena je še vedno vrve. Te dni se je obesil na vrto v Kettejevi ulici lokomotivni vodja Vest, star 49 let. V smrt ga je baje pognal obup nad redukcijo.

Smrtna kosa.

Te dni je umrla lastnica znane gostilne pri "Raci" v Spodnji Šiški, gospa Marija Tome. Stara je bila 66 let. Pokojnica je bila vrta narodnjakinja in naprednjakinja, ki je z veseljem podpirala narodna društva. — Te dni je umrla v splošni bolnici v Ljubljani gospa Marija Windischer, roj. Žebre, sestra nadučitelj Jakoba Žebreta in tačca davčnega nadpravitelja Josipa Ahlina.

Dr. Josip Lavrenčič umrl.

1. avg. ob 5. zjutraj je v Leoniču v najlepši dobi 40 let umrl Josip Lavrenčič, odvetnik v Ljubljani, sin bivšega slovenskega poslanca v rimskem parlamentu Josipa Lavrenčiča v Postojni in svak dr. Gregorja Žerjava, ministra na razpoloženju.

Uboj.

Nek posestnik iz Kamnega vrha pri Mirni peči se je štirimi birmanci vračal v nedeljo proti domu. Na poti so mu prišli nasproti štiri pijani fantje, ki so moža grdo naharjali in mu potem v pripravu

razbili lobanjo. Ranjenca so prepeljali v kandijsko bolnico, kjer je v ponedeljek zjutraj umrl. Napadalec so že pod ključem.

Rop pri sv. Trojici.

Pred nekaj dnevi je bila napadena od neznanega roparja na cesti blizu vasi Sv. Trojica posestnica Jožefa Štrus iz Hrastovice. Npapelalec jo je ropal za 25 Din gotovine. Jokaje ga je nato Štrusova poslala, naj ji denar vrne, narkar ji je neznanec v istini "velikodušno" vrnil 15 Din, ostalih 10 Din pa si je pridržal. Iz pod pazduhe je nato potegnil kos gonilnega jermena in ga ji podaril. Konečno pa je pobegnil v smeri proti Sevnici.

Tat v župnišču.

V noči na 17. julija je neki neznan vlomilec udrl skozi okno v župnišču v Smelčniku in ukradel iz sobe g. župnika Žužka listnico s 6277 dinarji. Tat je potem neopaženo pobegnil in ga doslej še niso mogli izslediti.

V družbi dveh žensk

Krade po deželi neki 18 letni Josip Vrhovec, po poklicu dimnikarski pomočnik, doma iz Ljubljane. Pred nekaj dnevi so se zglasili vsi trije pri posestnici Mariji Osenar v Vrhopolju, koder so pokradli veliko dragocenosti in drugih predmetov.

Okrađen gost.

Medtem ko se je mudil v restavracijskih prostorih na postaji v Zidanem mostu posestnik Anton Mlakar, mu je neki prefrigani žepar potegnil iz žepa usnjato denarnico z vsebino 8180 dinarjev. Tatvino je izvršil bržkone kak poklieni žepar, ki opreza za svojimi žrtvami na vlakih in išče ugodne prilike v gneči na kolodvorih.

Najden okostnjak.

V sredo dne 30. julija sta v Studencih pri Mariboru v jami za izkopavanje proda zadela dva delaveca na človeški okostnjak, ki je bil zakopan skoro dva metra globoko. Truplo je moralo že nad deset let ležati v zemlji. Slutijo, da je bil izvršen roparski umor, ker je bil na tem mestu nekaj gozd. Uvedene so poizvedbe.

Iz Jugoslavije.

Šola za izdelovanje preprog v Bosni.

Muslimansko kulturno-prosvetno društvo "Gajret" v Sarajevu je pričelo akcijo za ustanovitev šol, ki bi pospeševale v Bosni že obstoječo domačo industrijo izdelovanja preprog. Prva taka šola se ustanovi v vzhodni Bosni.

Živ pokopan.

V okolici Novega Sada se je pripetila težka nesreča. Posestnik Isler je bil zaposlen pri kopenju temelja za svojo novo hišo. Nenedoma pa se je vdrla zemlja in Islerja živega pokopala. Pomoč je prišla prepozno; ko so ga odkopali, je bil Isler že mrtev.

Nova žrtve Save.

Pri kopenju v Savi pri Zagrebu je utonil gimnazijec Emanuel Heinzmann, sin zobnega tehnika v Zagrebu. Zašel je v globok rokav Save. Ker ni znal plavati, je kmalu izgubil v valovih. Tovariši so ga skušali rešiti, a brez uspeha.

Eden Čaruginih tovarišev zbežal?

Dne 24. julija so prepeljali iz Osijeka v Mitrovico Čarugine tovaršice na "odsluženje" kazni, na katero so bili obsojeni; skupaj 18 kaznjencev in 4 orožniki, katerim so se pozneje pridružili še 4 orožniki. Ječar je vprašal kaznjence, ako se hočejo posloviti od Čaruge, ali ti so to odločno odklonili in celo psovali Čarugo, češ, da je kriv njihov nesrečo. Pač pa so se vsi prav pristržno poslovili s Prpičem. V Osijek je prispela vest, da je eden kaznjencev, Nikolaj Mijič, zbežal iz kaznilnice v Mitrovici. To je oni lopov, ki je ubil narednika Tintorja.

Peter Zgaga

V Italiji so našli truplo umornjenega socialističnega poslanca Matteottija.

Truplo je bilo skrito v grmovju. V prsih je tičala pila.

Matteottijev morilec Amerigo Dumini je prost.

Zdravniki so namreč dognali, da je blazen. Soglasno z zdravniško izjavo je toliko blazen, da ga ne morejo obsoditi in toliko pameten, da ga ne morejo poslati v blaznico.

Teorija blaznosti je v Matteottijevem slučaju uveljavljena po ameriškem uzoru.

Pila v prsih je pa pristen italijanski način.

Iz Londona poročajo, da se izpije v Angliji eno tretjino manj piva kot se ga je izpilo po sklenitvi premirja.

Tista tretina pride po raznih ovinkih v Ameriko.

In tista tretina je le malenkosten prispevek k ameriški prohibiciji.

Nemci so sprejeli Dawesova pporočila in podpisali pogodbo z zavezniki.

Amerika bo posodila Nemčiji velikansko svoto denarja. Skoraj vsi to svoto bodo morali Nemci izročiti Angležem in Francozom.

Ali bi ne bilo dobro, če bi Dawes poleg vsega drugega tudi priporočil, naj bi Francija s tem denarjem plačala že vsaj obresti za denar, ki ga dolguje Ameriki?

Kakorhitro bi se to zgodilo, bi bilo vse francosko časopisje polno namigavanj o ameriškem negentlemanstvu.

Vsaka pesem ima svoj vpliv.

Pa naj bo vpliv tak ali tak.

Nekatere razveseljujejo sree, nekatere spravljajo človeka v otonost, nekatere so tako dolgočasne, da povzročajo spanec.

Živela je ženska, ki je imela čudovito lepo nogo. Pesnik je zložil dolgo pesem njeni nogi na čast.

Ženska je z zanimanjem poslušala pesem. Ko je pa hotela vstati ter se pesniku zahvaliti, je opazila, da ji je noga zaspala.

V veselju družbi se je unela zanimiva razprava o prohibiciji.

Nekateri so bili za prohibicijo, nekateri so bili odločno proti nji.

Pa je vstal možak in izjavil: — Veste, kaj vam povem. Ti sočkrat boljše je, da imamo prohibicijo kot da bi res ne imeli nobene pijače.

Od vsopovsod se čujejo glasovi, da je treba ohraniti mir na svetu.

To bo pa še tedaj mogoče, ko bodo enkrat našli mir. Zaenkrat še ne vedo, kje se nahaja.

Dne 8. julija je bila zaprisežena v Belgradu nova vlada.

Prisegli so vsi novoimenovani ministri. Prisegli so, da bodo delali za dobrobit naroda in za domovino.

Izza sklenitve miru je imela Jugoslavija že nebroj ministrstev. Vsa ministrstva so ob nastopu prisegla, da bodo delala za dobrobit naroda in domovine.

Dosedaj pa ni bila v Jugoslaviji uveljavljena še nobena oblast, ki bi ministre kazensko zasledovala.

Kajti vsi, od prvega do zadnjega so krivoprisežniki.

Slučaj Leojolda in Loeba v Chicagi nam dokazuje, da mora imeti človek v Ameriki že precej denarja, predno je postavno proglašen za noreca.

Pravijo, da bo letos predlagan McDonald kot kandidat za Noblovo mirovno nagrado.

Pa je vprašanje, če jo bo dobil. Človek, ki dobi Noblovo nagrado za mir, se mora za vojno zavzeti.

To nam je pokazal Wilsonov slučaj.

Jugoslavanska Katol. Jednota

Ustanovljena l. 1898 Inkorporirana l. 1901

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki:
Predsednik: RUDOLF PERDAN, 923 E. 155 St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, 1808 E. 32nd Street, Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH FISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: LOUIS CHAMPA, Box 961, Ely, Minn.
Blagajnik neizplačanih smrtin: JOHN MOVERN, 412 - 12th Ave, East, Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik:
Dr. JOS. V. GRAHEK, 303 American State Bank Bldg, 600 Grant Street at Sixth Ave, Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:
ANTON ZBRANIK, Room 206 Bakewell Bldg, cor. Diamond and Grant Streets, Pittsburgh, Pa.
MOHOR MLADIĆ, 1334 W. 18 Street, Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4822 Washington Street, Denver, Colo.

Parolni odbor:
LEONARD SLABODNIK, Box 459, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, 310 Stevenson Bldg., Puyallup, Wash.
FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Avenue, Cleveland, O.

Združevalni odbor:
VALENTIN PIRC, 780 London Road, N. E., Cleveland, O.
PAULINE ERBENC, 383 Park Street, Milwaukee, Wis.
JOSIP STEJLJE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELARC, 638 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno uradno glasilo: "Glas Naroda".

Vse stvari tikačoše se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljave naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošilja na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolnišča spričevala naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Jugoslavanska Katolška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom za obilen pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zjavi tajniku bližnjega društva JSKJ. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi z 8 člani ali članicami.

Jugoslavia irredenta.

Obisk kraških jam
se zelo večja v zadnjem času. Poročajo zlasti v obilnem posetu jam pri Divači in v Škocijanu. Zadnje mesece so obiskale te jame družbe iz Češkoslovaške, iz Avstrije, iz Nemčije, iz Madžarske in iz Švedske. Za avgust in september se pričakujejo nove skupine turistov ki si ogledajo čudovite kraške jame. V dne 20. in 29. avgusta ter 7. septembra priredi upravna komisija. Škocijanskih jam posebno razsvetljavo. Ob te prilike se otvornijo tudi postranske jame.

Mrtvega so našli
pod Krnom na pašniku pod Slemenom posestnika Andreja Rakuščka. Bil je ves osmojen po glavi. Po tleh okoli njega je bil razsut smodnik. Kako se je Rakušček pravzaprav ponesrečil, še ne ve.

Vlak povozil delavca.
Na južnem kolodvoru v Trstu je vlak, prihajajoč z Reke, povozil delavca Ivana Bufona. Lokomotiva ga je vrgla na tla in mu razbila črepinjo.

Kolajne za gozdarsko razstavo v Tolminu.
Trgovska goriška zbornica predloži razstavi v Tolminu na razpolaganje v svrhu odlikovanja najboljših razstavljalcev iz gozdarstva šest velikih kolajn in sicer 2 zlati in 4 bronaste.

Rdeč balonček.
Balonček z napisom "Oecher Pen" so našli 28. pret. meseca v Dragi. Na balončku je bila navezana karta, na drugi strani pa natisnjeno, da je bil balonček 27. julija izpuščen pri vrtni prireditvi v Aachenu, ki leži ob renški pokrajini ob belgijski meji. Najdijtelj je karto takoj odposlal v Aachen. Balonček je preletel daljavo okoli 800 km zračne črte v

Šolska prireditvev prekinjena.
V Istri unganjajo neverjetnosti z našim ljudstvom razni komisarji in orožniki. V slunu je bilo dovoljena in priporočena šolska prireditvev, katero je poprej brez vsakega pomisleka dovolil. Pozneje sta učitelju dva orožnika dovolila veselico, ako nima nič proti temu občinski delegat. Nato se je prireditvev pričela. Med igro "Ne kliči vruga!" pa se je pojavil orožniški brigadir, ki je prepovedal učitelju, da mora takoj ustaviti prireditvev. Brigadir je pobral nabrano vstopnino in odšel v Buzet. Tako barbarsko delajo Italijani v Istri proti kulturnim prireditvam med našim ljudstvom.

Na cesti je zadel mrtvoud
upokojenega finančnega nadpregledalnika Sotoška. Zgrudil se je takoj mrtev na tla.

Posebna ponudba našim čitateljem!

Prenovljeni pisalni stroj "OLIVER" \$20.00

S strešico za slovenske črke, č, ž, š — \$25.00

"OLIVER" PISALNI STROJI SO ZNANI NAJBOLJ TRPEŽNL

Pisati na pisalni stroj ni nikaka umeinost. Takoj laliko vsak piše. Hitrost pisanja dobite z vajo.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
82 Cortlandt Street - New York, N. Y.

ANIMIVI IN KORISTNI PODATKI

(Foreign Language Information Service - Jugoslav Bureau.)

AMERIŠKO GLEDALIŠČE

Gledališče je dvatisoč let stara Southwark Theatre v Philadelphii. Stari Grki so jo razvijali — je zgradil David Douglas. 560 let pred Kristusom. Glede na je dandanes svojina vsesvetovljenega sveta in ljubele, lo to ustanove ni omejena ni po pleme, ni na en narod. Tudi Amerika je deležnik te ustanove. Gledališče je profesionalna drama, prikaže tja do Civilne vojne bilisna od Angleške, se danes dramske drame predstavljajo po Virilina in zavedna doma-meriška drama prodira naprej, vrste in postavlja se ob najboljših sedanjih evrop-dramatskih produktov — od njih mnogi najdejo v Ameriki manje, kakršnega niso doželi v domovini.

Statistične številke o produkcijah na ameriškem od-tekem zadnjih let izpodbijajo vor marsikaterega evropskega teatralca, ki od zgoraj dol goi s preziranjem o nizki stopnji umovanja in uvaževanja umet- v Ameriki. Dejstvo, da se je om minulih treh sezon izvedlo odrih samega mesta New York manj od 542 novih gledaliških nadov, dokazuje, da se je širo-publika že pričela spoznati in tevatvi samo vredna gledališka ta. Stalno napredujoči standard tega, kar Amerikanec rad vidi v svojem odru, se da sklepati iz daljnega proučevanja statistike: ko vidimo, da je v minoli sezoni newyorskem Broadwayu bil Hamlet" predstavljen 101-krat, Romeo in Julija" v igralco Jane owl 157-krat in ista drama v hel Barrymore 29-krat, "Benedi-ki trgovci" v Davidom Warfield-krat, in poleg teh Shakespeare-ovih dram sta se predstavljali tudi "As you like it". Pa vendarle je med nami mnogo Evropejcev, ki trdijo, da Amerika nima zmisla za klasičnost. Ne le, da Amerika dokazuje svojo napredujočo umet- niško stopnjo potom podpiranja Shakespeare-ovih dram, marveč razvija tudi svojo lastno dramo. Dolžnost je za to onih novodosle- čev iz Evrope, ki želijo obtipati žilo stripalnice žve in dihaajoče Amerike, da obračajo svojo pozor- nost tudi na to produkcijo ameri-ške kulture.

Napredek ameriškega teatra je bil do civilne vojne razmeroma počasen, ker se je do tedaj ta zemlja nahajala v pionirski dobi, ki je prinašale s seboj vse velike težkoče raziskovanja divjih pokra- jin, urejanja naselbin, izgraje- vanja potrebnih ustanov in indu- strij. Poleg tega je bil duh Puri- tancev New Englanda, neworških Hugemotov in philadelphijskih Quakerjev protiven razvoju gleda- lišču. Dejstvo je, da je to naspro- stvo proti gledališču in gledališkem oobju segalo kar do leta 1870, ko so duhovniki neke odlične new- yorske cerkve odrekli cerkvene po- grebne obrede glasovitemu komi- ku George Holland-u le za to, ker je pokojnik bil "igralce". Vsa pri- zadevanja Joseph Jeffersona, da svojega gledališkega tovariša do- stojno pokopa z cerkvenim obre- dom, so bila brezuspešna, dokler mu niso svetovali, naj poskusi svo- jo srečo pri "mali cerkvi izza vo- gala". Od tedaj je "The Little Church Around the Corner" v New Yorku postala jako popular- na z gledališkim svetom. Zanimi- vo pa je; da so na drugi strani episkopalne cerkve Virginije in South Caroline in katoliške cerk- ve v Marylandu rade sprejemale potujoče gledališke družbe.

Prva gledališka igra na severo- ameriškem kontinentu se je po- trditvi Prof. A. H. Quinn-a pred- stavila v francosčini l. 1606 v me- stu Port Royal tedanje francoske kolonije Acadia (sedanja Nova Scotia). V kolikor je znano, so pr- vi igrokaz v angleščini izvedli tri- je kolonisti v Accomac County v Virginiji l. 1661; igri je bilo ime "Ye Bear and Ye Cubb". Prvo stalno gledališče v Ameriki — The

— je zgradil David Douglas. Najbolj interesantna epizoda zvezi tega gledališča je bila dne 24. aprila 1767 predstava prve dra- me, ki jo je Amerikanec spisal in ki je bila na ameriškem odru iz- vedena od profesionalne gledali-ške družbe; igri je bilo ime "The Prince of Parthia", pisatelja pa je Thomas Godfrey.

Tja do leta 1825 se ni predstavl- jalo na ameriških odrih nič po- sebno ameriškega. Med tem letom in 1860 pa se je vprizorilo kakih štirideset indijanskih igrokazov, od katerih so mnogi obdelovali romantično pripoved indijanske princesinje Pocahontas in John Rolfe-a. Te igre so vsaj stremele po originalnosti, ker je drugače vsa ostala dramska produkcija obstojala ali iz kopiranja angleških igrokazov ali pa iz lokaliziranih igr Avgusta von Kotzebue; Wm. Dunlap je prilagodil in pripravil petdeset takih iger tekem 20 let.

Washington Irvingova pripo- vest "Rip Van Winkle" je bila izdana l. 1819. Dne 26. maja 1928 je bila v South Pearl Theatre v Albany, N. Y., prvič vprizorjena v Ameriki neka dramatizacija te pripovedi. Rip Van Winkle je kas- neje postal eden izmed najbolj po- pularnih karakterjev v ameriški literaturi. To je pripisati zlasti iz- vanrednemu načinu, kako so igral- ci iz Jeffersonove gledališke dru- žine, zlasti Jefferson tretji, prika- zovali to vlogo. Angleški pisatelj Dion Boucicault je namreč vlogo Rip Van Winkle-a posebno pre- uredil za Jefferson III. Boucicault-ova verzija ameriške pripovedi je bila prvič predstavljena v Lon- donu l. 1865, kjer se je igrala 170 krat. Ta veliki uspeh se je pono- vil, ko je Jefferson naslednjega leta vprizoril to dramatizacijo v New Yorku in kasneje po notranjo- sti. Jefferson je igral Rip Van Winkle-a do enega leta pred svojo smrtjo l. 1905.

John Howard Payne, avtor pes- mi "Home Sweet Home", je na- pisal "Brutus", prvo važno dra- mo spisano v tej zemlji. Pisanje za ameriški oder pa ni do Civilne vojne nudilo dovoljne- ga zaslužka za obstoj. Bronson Howard, ki je napisal "Saratoga" (1870), eno izmed prvotnih uspe- lih komedij, "Shenandoah", igro iz "aristokracije" Civilne vojne in druge popularne produkcije, je bil prvi ameriški pisatelj, ki je ži- vel izključno od dramskega pi- sateljevanja.

Najbolj odlični igralci v zvezi z ameriško dramo v generaciji izza Civilne vojne so bili Edwin For- rest iz Philadelphije, ki so ga sma- trali za največje tragika svoje dobe radi sijajne interpretacije Otelea in Kralja Leara, nadalje Charlotte Cushman, starejši John Drew in Sothorn, Maggie Mitchell in Laura Keane. Kasneje so bili znameniti igralci Edwin Booth, Joseph Jefferson, Lester Wollack, John Gilbert, Lawrence Barrett, John McCoullough, Rose Coghlan, Mary Anderson, Ada Rehan, Cla- ra Morris, Fanny Davenport, Ri- chard Mansfield. Ta imena pred- stavljajo izrazito ameriško priza- devanje in, kdorkoli se hoče upo- znati z ameriško kulturo, mora jih upoštevati. Najodličnejši sedanji igralci so E. H. Sothorn in njegova žena Julia Marlowe, ki igraata Shakespeareove vloge že do 60 vr- sto let, John Drew, Viola Allen, William H. Crane, David War- field, Minnie Maddern Fiske, Otis Skinner, Henry Miller, Mrs. Leslie Carter, Maude Adams, Blanche Bates, trije Barrymore — Ethel John in Lionel —, Jane Cowl, Francis Wilson, Walter Hampden.

Amerika se je duševno obogati- la z gostovanjem evropskih cele- britet in družb, a med temi so francoski igralci in ruski Hudo- stvenstvenici bili v zadnjih letih naj- znamenitejši. Režiserji in scenari- sti kot Max Reinhardt in Joseph

KONJI ANGLEŠKEGA PRINCA

Na parniku Minnetonka so privedli v Ameriko štiri konje angleškega princa. Jahal jih bo pri igranju pola.

Urban prispeli so k uspehu doma- ljenih 196 igrokazov, od katerih jih je bilo 140 od domačih in 56 od evropskih avtorjev; od teh po- slednjih je bilo 20 angleških, 13 francoskih, 9 ruskih, 3 nemšk, po delež k povzdigu ameriške drame. Eugene Walter je l. 1909 napisal "The Easiest Way"; George Co- han, ki je tudi plesalec in gleda- liški imprezarij, se je pokazal tu- di dobrim pisateljem z briljantno ameriško satirično komedijo "Se- ven Keys to Baldpate".

Izmed polstotine imen sovre- mnh pisateljev, ki so spisali uspe- šne igrokaze, več ali manj tipično ameriške bodisi po predmetu ali po obdelovanju, stoji visoko nad vsemi ime Eugene O'Neill, ki so ga že zvali "osebni simbol probu- jajoče se ameriške drame". Nje- govih gledaliških komadi se danes predstavljajo z uspehom na An- gleškem, Francoskem, Norveškem, Švedskem, Danskem, v Čehoslova- kiji in na Nemškem. Rojen v New Yorku l. 1889 v središču gleda- liškega življenja, na Broadwayu in 43. cesti, je povsod potoval s svo- jim očetom, ki je dolgo vrsto let nastopal kot igralec v "Monte Cristo". Privatno se je priprav- ljal, da bi vstopil Princeton Col- lege, ali že prvo leto so ga izklju- čili, na kar se je kot ženijalen va- gabund začel klatiti po vsem sve- tu. Po morju in po kopnem širo- sveta se je izobraževal. Njegovo le pred desetimi leti in vsaka na- prvo delo je bilo obelodanjeno še daljna produkcija pokazuje nje- gov napredek in njegov vpogled v realnosti življenja. V drami "Be- yond the Horizon" on opisuje grenke in tragične posledice zgre- šenega poklica; v drami "The Straw" neizprosni potek bolezni in sree pretresujoče spoznanje lju- bezni, ko je prepozno; v "Empe- nor Jones" slabost — fizično in duševno — znotraj oklopa zamor- skega vladarja Brutus Jones; v "Anna Christie" on opisuje hčer- ko švedsko-ameriškega pomorske- ga kapetana, njeno nezakrivlje- no moralno propast in vstajenje; v "The Hairy Ape" izživa moder- no civilizacijo radi razčlovečenja ljudi.

Pulitzerovo nagrado od \$1.000 za najboljši ameriški igrokaz so dobili zaporedno: Jesse Lynch Williams s komedijo "Why Not?", Eugene O'Neill z dramo "Beyond the Horizon", Zona Gale s "Miss Lulu Bett", zopet Eugene O'Neill z "Anna Christie", Owen Davis z "Isebound" in letos Hatcher Hughes z "Hell Bent for Heav- en".

Ameriška prizadevanja, da gleda- lišče postane kulturna ustanova, najbolj pokazuje "The Theatre Guild" v New Yorku, katera or- ganizacija ima že preko 6000 a- bonentov. S tem so zasigurate vprizoritve najmanj šestih dobrih originalnih iger na leto. Ta orga- nizacija je vprizorila v petih le- tih štiri domače in enindvajset tujih dram. Med poslednjimi naj- omenimo madjarsko dramo "Li- lion" Franca Molnara, češko "R. U. R." Karl Čapka, rusko "He Who Gets Slapped" Andre- jeva, irsko "John Ferguson" in "Mixed Marriage" od St. John Ervine in angleško "Back to Me- thuselah" in "Joan" od Bernard Shaw.

V gledališki sezoni 1922-23 je bilo v mestu New York predstavl-

je bilo 140 od domačih in 56 od evropskih avtorjev; od teh po- slednjih je bilo 20 angleških, 13 francoskih, 9 ruskih, 3 nemšk, po delež k povzdigu ameriške drame. Eugene Walter je l. 1909 napisal "The Easiest Way"; George Co- han, ki je tudi plesalec in gleda- liški imprezarij, se je pokazal tu- di dobrim pisateljem z briljantno ameriško satirično komedijo "Se- ven Keys to Baldpate".

Baronica tatica biserov.

Nečuvn škandal med štajerskim plemstvom. Baronica Konrad-Konradshheim obojena radi tatvine na šest mesecev ječe.

Pred kratkim se je začela proti soprogi podpolkovnika barona Konrad-Konradshheima, Alici, pred graškim sodiščem razprava zara- di tatvine biserov, ki jo je izvi- šila konec meseca februarja na svoji prijateljici grofici Alici Herbersteinovi. Afera je zbudila prve dni marea veliko senzacijo v vseh srednje-evropskih krogih. Pri kazenski razpravi, ki je traja- la dva dni, je bilo nabito polno občinstva, posebno iz krogov biv- šega plemstva.

Iz obširne obtožnice posnema- mo sledeče: Dne 28. februarja sta privedla zakonca Konrad-Konradshheimova v svojem stanovanju ples, na katerega je bila povab- ljena tudi gospa Herbersteinova. Ko je prišla grofica v hišo, jo je gostiteljica pozdravila in burno objela. Pri tem se je Herberstei- novi raztrgala biserna ovratnica in dragulji so se razsuli po tleh. Vsi navzoči so pomagali zbirati raztrane bisele. Ko so sklepali, da so pobrali že vse, jih je dala Herbersteinova v skatljio in jo iz- ročila gostiteljici, naj jo spravi do konca plesa. Ko je prišla gro- fica po prepleteni noči z dragu- lji domov, je prečela svoj zaklad, ni s strahom zapazila, da manjka od 397 biserov, ki so bili naniza- ni na vrveci, 76 komadov. Takoj je šla k prijateljici Konradshhei- movi in ji povedala stvar. Ta ji je sama svetovala, naj prijavi za- dedvo policiji, kar se je tudi res- zgodilo.

Nekaj dni kasneje je povedal na policiji draguljar Evangelist, da je prišla dne 27. februarja, to- rej dan po plesu, k njemu gospa Konradshheimova, ki je pri njem že dosti stvari kupila ali prodala, in mu je ponudila 76 biserov na prodaj. Evangelist je posredoval kupčijo in draguljarja Aleksan- der in Josip Pisk sta kupila bise- re za 55 milijonov avstrijskih kron. Na podlagi ovadbe je poli- cija zaslišala Konradshheimovo, ki je končno priznala, da je našla, ko so odšli njeni gostje, v sobi manjkajoče bisele in je sklenila, da se jih prilasti, ker itak ne bo nihče nje sumil. Še isti dan jih je prodala.

Kot motiv tatvine, ki jo zelo obžaluje, je navedla Konradshhei- mova policiji velike finančne tež- koče. Rekla je, da zahteva njeno gospodinjstvo velike izdatke, ker mora živeti — stanu primerno, in da mora, ne da bi za to smel kdo vedeti, prispevati tudi h gospo- dinjstvu svoje poročne hčere. Za- to je že delj časa igrala na borzi,

ampak večinoma z izgubo. Da de- loma krije obveznosti, izvirajoče iz borznih spekulacij, je poslala iz izkupčka prodanih biserov 20 milijonov kron neki banki, dru- gih 20 je poslala svoji hčeri, 500 tisoč kron je podarila neki ubogi deklici, 10 milijonov pa je pora- bila za svoje gospodinjstvo. Poli- cija je dognala, da odgovarjajo izpovedi bivše baronice resnici. Značilno je, da je obtoženka na- jela na svojo plačo 200 milijonov kron posojila proti 3 in pol od- stotnim mesečnim obrestim.

Nadaljna preiskava policije pa je spravila še lepše stvari na dan. Tatvina na škodo grofice Herber- steinove namreč ni bila edina, ki jo je zagrešila Konradshheimova. Dognalo se je, da je izmaknila dne 7. februarja na plesu pri gro- fu Welsersheimu grofici Evgeniji Attemsovi 26 biserov. Attemsova je imela namreč na sebi ovratno- ce s 451 biserov. Ko je šla domov, je zapazila, da je vrvice z dragu- lji pretrgana in da manj 26 komad- ov. Vse poizvedbe so ostale brez- uspešne, ker naravno ni sumila bivše plemkinje, da bi bila ona tatvica. Ko pa je čula Attemsova o tatvini na škodo Herbersteinovi, se je spomnila, da je njena prijat-eljica Konradshheimova nekaj časa sedela pri njej, in je zaradi tega prijavila zadevo policiji. Bisele je medtem obtoženka že prodala draguljarju Hieh-Seabu, pa jih je njen mož zopet kupil in vrnil Attemsovi, s čimer je bila zade- va poravnana.

Baronica Konrad-Konradshhei- mova ima še eno tretjo podobno tatvino na vesti. Dne 26. januarja je bil ples Plemenitaškega kazina v Gra- deu. Pri tem je izginilo Beatrici de Neefovi 58 biserov. Dognalo se je, da je tudi te dragulje ukradla

Konradshheimova, a je bila škoda poravnana. Tekom zasliševanja pred prei- skovalnim sodnikom so zdravni- ki dognali, da obtoženka ni po- polnoma normalna in da trpi na fiksni ideji, da si mora polastiti biserov, ako jih vidi. Sedaj zani- ka, da si je prilastila Herber- steinime bisele iz bede, priznala pa je, da se je nahajala v gmet- nih težavah in da je dragulje, ko je bila tatvina že enkrat izvrše- na, vseeno prodala. Zdravniki so izjavili, da se je pri Konradshhei- movi še pred tatvinami začela razvijati organska luetična bole- zen na možganih.

Obtoženka je prišla na razpra- vo popolnoma preprosto oblečena. Videlo se ji je, da je silno nervo- zna in da ne more biti popolnoma zdrava, ker že pet tednov ni za- pustila stanovanja. Mož obtože- nke, podpolkovnik baron Alfred Konrad-Konradshheim, bivši pred- sednik Plemenitaškega kazina v Gra- deu, ni hotel izpovedati. Zaslišane prič, tako okradena Ali- cea Herbersteinova, njen soprog in drugi, so v glavnem potrdili izpo- vedbe obtoženke pred preiskoval- nim sodnikom. Priče, ki so mno- go občevale s Konradshheimova, so izpovedale, da je obtoženka iz- redno nervozna in da se je že v

jeseni pokazalo na njej neobičaj- no veselje, dajati dragocena da- rila, ki nikakor niso v skladu z njenimi gmotnimi razmerami. Grofica Attemsova je izjavila, da ni prijavila policiji tatvine, ampak le da so ji prešli biseri, ter da pa je vsa zadeva že poravna- na. Herman de Neef, čigar žem so bili tudi ukradeni dragulji, je označil obtoženko kot inteligent- no žensko, na kateri pa so se več- sikh kazale logične nejasnosti. Re- kel je, da je zelo raztresena, zami- šljena in da se je, kakor njena sestra, bavila s spiritizmom. Tek- kom razprave se je ugotovilo, da je hiša obtoženke v Gra- deu vred- na 1800. na Dunaju pa 7000 mi- lijonov kron. V gotovini ima 27 milijonov. Po govorih državega pravdni- ka in zagovornikov je bila baro- nica Konrad-Konradshheimova, ki svojega čina ni zanikala, obsoje- na zaradi tatvine na škodo Her- bersteinovi in Attemsovi na šest mesecev ječe. Sodni dvor se je izrazil v temeljitvi razsodbe, da se je popolnoma uveril, da je bi- la obtoženka pri svojih dejanjih popolnoma razsodna.

"GLAS NARODA", THE BEST JUGOSLAV ADVERTISING MEDIUM.

GROZDJE! GROZDJE! GROZDJE!

Razpošiljamo že številna leta vsepovsod v popolno zadovoljstvo vsakogar!

Trgujte z izvedeno in odgovorno tvrdko in ne boste se kesali!

Pišite in brzojavite za cene, kajti sezija se je začela!

Bakulich Predovich Company
California Fruit Building Sacramento, Calif.

Sprejeli smo sledeče knjige ter jih prodajamo po znižani ceni.

Nova velika arabska sanjska knjiga. — Vsebuje 300 strani	1.50
Nova velika sanjska knjiga90
Sanjska knjiga, srednja35
Zbirka domačih zdravil, kakor jih rabi slovenski narod70
Kako postanemo stari? Vodilo po katerem se doseže najvišja starost50
Angleško-slovenski in slovensko-angleški slovar75
Spretna kuharica. Nova velika kuharska knjiga. Navodila, kako se kuhajo dobra in okusna jedila. Trdo vezana	1.45
Slovensko-angleška slovnica. — Vsebuje slovnico, slovensko-angleški slovar in kako se postane ameriški državljan. Trdo v platno vezana	1.50
Gozdovnik. Povest iz ameriškega življenja. — 1. in 2. zvezek	1.—
Na krvavih poljanah. Trpljenje in strahote z bojnih pohodov bivšega slovenskega planinskega polka, od 1914 — 1918.	1.25
Robinson, povest65
Sin medvedje lovcu. Potopisni roman80
Rinaldo Rinaldini50
Sveta Genovefa50
Predtržani, Prešern in drugi svetniki v gramofonu ..	.25
Čarovnica starega gradu25
Hitri računar ali Praktični računar75
Slovenska kuharica, (Kalinšek). Z mnogimi slikami v besedilu, vsebuje 668 strani, trdo v platno vezano ..	5.—
Amerika in Amerikanci. Popis slovenskih naselbin v Ameriki. Trdo v platno vezano	3.—
Narodni zaklad za klavir. Zbirka slovenskih narodnih pesmi90
Pesmarica Glasbene Matice. Zbori za štiri moške gla- sove. Vsebuje 103 najboljših slovenskih pesmi ..	2.50

(K naročilu priložite pokritje v znamkah ali M. O.)

Knjige Vam pošljemo poštne prosto.

Slovenic Publishing Company
82 Cortlandt Street : : : New York, N. Y.

MORSKI JASTREB.

Spisal Rafael Sabatini. — Za G. N. priredil G. P.

45

(Nadaljevanje.)

Deveto poglavje.

TEKMECA.

Odpri prostor pred Sak-el-Abidom je bil poln hrupne množice, ki se je nepresatno večala, kajti ljudje so vrel na trg iz vseh stranskih ulic.

Med množico so se kretali temnopolti Berberi v črnih plaščih iz kozje dlake in z težkimi čepicami na glavah; črni Saharovi, ki so hodili skoro nagi in ponosni Arabci v belih, prostornih plaščih in z ornami, sedeči na bogato okrašenih mulah. Navzoči so bili tudi Tagarini, izgnani Mavri in Andaluzje, ki so se pečali večinoma s suženjsko trgovino; domači Židje v črnih kaftanah in takozvani krščanski Židje, — tako imenovani, ker so vzrasli v krščanskih deželah, kojih obleko so še vedno nosili; levantinski Turki v sijajnih oblekah, a skrajno ošabnega značaja ter ponižni Kololi, Kabili in Biskari.

Med navzočimi so se kretali prodajalci vode, oranž in drugega sadja. Nekateri so hodili peš, drugi so sedeli na mulah ali oslih in tretji na krasnih arabskih konjih. V senci zidu je čepela kričeča množica beračev vsake vrste.

Oni v tej množici, ki so hoteli na suženjski trg, so se prebrinili do vhoda, kjer so stopili s konj in mul ter odšli skozi vrata obzidanega prostora, kamor je imel vstop le oni, ki je imel tam kaj opraviti. Prodaja sužnjev se ni še pričela ter se je imela pričeti šele v čni uri, a precej posla so imeli trgovci, ki so uživali privilegij, da smejo tržiti v notranjosti suženjskega trga.

Celi severni zid so zavzemale celice, v katerih so se nahajali sužnji, namenjeni za prodajo.

Naenkrat pa se je pričel hrup med množico, ki se je zbirala pri vходу. Po neki cesti je prišlo šest velikanskih Nubičev, ki so kričali:

— Ok, Ok, Varda! — Prostor, napravite prostor!

Oboroženi so bili z dolgimi palicami, s katerimi so si priborili pot skozi gosto gnječo.

— Napravite prostor za gospoda Asad-Eddina, katerega je povzdignil Alah!

Ljudska množica je padla na kolena, ko je prihajal mimo Asad na snežno-beli muli, v spremstvu Tsamani-ja, svojega vezirja ter janičarjev v črnih oblekah ter z golimi seimtarji v rokah.

Kletvice, ki so pozdravile nasilje njegovih črnecev, so takoj potihnile. Mesto kletvice so ljudje izgovarjali blagoslove.

— Naj Alah poveča tvoje moč! Naj Alah podaljša tvoje dni! Alah naj ti pošlje še več zmag!

Alah je vračal te blagoslove, kajti bil je skrajno pobožen.

— Mir Alaha vernikom prorokove hiše, — je mrmral, dokler ni dospel do vrat. Tam je ukazal Tsamaniju, naj vrže beračev nekaj denarja, kajti v koranu je bilo pisano, da ti bo dvakrat povrnjeno, kar daš potrebnim in revnim.

Pokorec se postavam kot najbolj ponižni njegov podanik je stopil Asad z mulet er odšel peš v obzidani prostor. Ustavil se je pri vodnjaku sredi prostora in obrnjen proti vrsti celice ob zidu je blagovolil klečečo množico ter ukazal vsem, naj vstanejo.

Pomignil je Aliju, častniku Sakr-el-Bara, ki je imel v oskrbi sužnje, katere je zajel na zadnji ekspediciji. Na znamenje Alija so črne potisnili na stran zastore iz kamelne dlake in vroči solčni žarki so osvetlili nesrečneže, ki so se nahajali za zastori. To niso bili le jetniki Sakr-el-Bara, temveč tudi taki, katere je bil zajel Biskain tekom dveh manjših ekspedicij.

Asad si je ogledal mlade in ženske, — čeprav je bilo le malo žensk, — vseh starosti, plemenov in stanja. Za trenutek je obstal njegov pogled na krasni španski deklici, ki je bila prava slika bede, a odšel nato naprej. Naenkrat pa je stisnil roko Tsamanija in zanimanje se je pokazalo na njegovem licu.

V zadnji celici je sedela ženska, ki je bila tako krasna kot je ni Asad še nikdar videl. Bila je vitka in graciozna kot eipres. Njena koža je bila bela kot mleko, oči kot dva safirja, lasje zlati. Oblečena je bila v belo obleko, ki je bila globoko izrezana ter razodevala njen ljubki filmik.

Asad se je obrnil proti Aliju?

— Zakaj je bil ta biser vržen na to gnojišče?

— To je ženska, katero je naš gospod Sakr-el-Bar odyedel iz Anglije.

Počasi se je obrnil Asad, da si jo ogleda in zapazil je, kako so se njena lica pordečila, kar je le še povečalo njeno lepoto.

— Privedite jo semkaj. — je ukazal paša na kratko.

Prijela sta jo dva črneca, a ona je šla sama, da se izogne surovestim. Nekci mlad človek svetlih las, ki je sedel poleg nje, je s strahom zrl na ta prizor.

Asad se je zamislil.

Fenzile sama mu je rekla, naj si ogleda neverno deklico, katero je privedel Sak-el-Bar iz Anglije s tako velikim rizikom ter izjavila, da bo našel v tem dokaz vaše vere, katero je vedno podtikavala korzarskemu voditelju. Videl je žensko, a ni našel na njej nikakih znakov kot je namigavala Fenzile in jih tudi ni iskal. Iz radovednosti je sledil njenemu navsetu. Vse to pa je bilo pozabljeno sedaj, ko je zrl na ta plemeniti vzor severne ženske.

Iztegnil je roko, da se dotakne njenega ramena, a ona se je umaknila kot da so njegovi prsti ognjeni.

Vzdihnil je.

— Kako nepreračunljiva so pota Alaha, ker je dovolil, da je dozorel tak plemenit sad na kužnem drevesu nevere!

Tsamani ga je pozorno motril, kajti dobro je poznal umetnosti prilagoditi se razpoloženju svojega gospoda ter jih podpihovati. Rekel je:

— Mogoče zato, da ga lahko odtrga vernik prorokove hiše. Vse stvari so mogoče pri Njem.

— Ali ne stoji zapisano v knjigi proroka, da niso hčerke ne-vernih za pravovernega?

Zopet je vzdihnil.

Tsamani, ki je dobro vedel, kakšen odgovor bi paša ljubil, je takoj odgovoril:

— Alah je velik in kar se je zgodilo enkrat, se zopet lahko zgodi.

Asad se je obrnil proti svojemu vezirju:

— Ti misliš Fenzile. Takrat sem postal vsled milosti Alaha o-rodje njenega odrešenja.

C. Golar.

Bolna žena.

Siv somrak se je razprostiral pod poletnim nebom, jutro se ni pogledalo izza lesov in skozi okena v nizko kmečko hišo, kjer se je dramil kmet Ambrož na nizki skrinji, ki jo je sinoči pogrnil z debelim suknom in legel nanjo. Lene sanje so bile v njegovih očeh, vzdignil je glavo in široko zadržal. Bolelo se ga kostno po vsem telesu, zato je bil nejevoljen sam nase, ker je mislil, da v pijanosti ni našel postelje in tako prebil noč na trdem pokrovu. Zaklet je ježno in zamolklo. V tem zasliši v nasprotnem kotu pod uro, ki je enakomerno tolkla svojo pot, težko dihanje in ječanje. Zdaj se je zdrnil popolnoma in spomnil se je svoje bolne žene. Sklonil se je pokonec in poslušal. Slabotni vzdihni so žalostno plavali po izbi, in zdelo se je, da vstajajo sence iz kotov, temne in tihe sence, ter prihajajo k bolni kmetici in potem se zopet razbeže in škodoželjno skrijejo na vse strani.

Skoraj ga je bilo strah, in vesiv in blede je bil njegov obraz, ko je stopil k postelji. Zglavje je bilo obrnjeno od okna in videti je bilo samo temno stvar, ki se je ločila od belih blazin in večasih nenadoma zadrževala, in čuden glas se je odtrgal od tam. Nagnil se je nižje in zagledal grenko razvlečena usta, motno belino vlažnih oči ter razkuštrane, potne in umazane lase, ki so se prijemale čela in visele po licih.

— "Polona!"

Poklical jo je tiho in glas se mu je tresel. Bolnica se ni ganila, samo hropenje je za trenutek prenehalo, kakor bi poslušala.

— "Polona, ali ti je hudo?"

Vzdihni so bili močnejši in so prihajali kakor odsekanj. Stresalo se je vse telo, da je škripala postelja. Položil ji je roko na čelo, a jo urno zmaknil. Čelo je bilo mrzlo in neprijetno mokro. Njegov strah se je večal in začel se je skoraj nehoti odmikati od postelje. Poklical je dekle:

— "Marjana!"

Dolgo je klical, predno se je prikazala, zaspana in razmršena, v spodnjem krilu in goloroka, napol golih prs.

— "Ona umira!" je šepnil z ostrim poudarkom. Kakor da je zaslišala te besede, je bolnica zastokala glasneje in nato ječala dolgo in tožeče.

— "Joj! Kje je sveča z Višarij?"

Dekla je pritekala radovedna k postelji in ves čas zapenjala srajčnik. Njena lica so bila rjava in trda, in osplost je gledala iz oči.

— "Kaj ne, Marjana, umira?"

Kmet je pogledal dekle in ko je videl njene bohotne prsi, se ji je približal in jo prijel za ramo. Ona se ni umaknila in je srepo gledala bolnici v obraz.

— "Seveda umira! Kje pa je tista sveča? Ali ni bila v miznem predalu?"

— "Hitro, hitro, Marjana, ali ne vidiš, da jo že pot olivja? Precej bo pri kraju! Ali si jo našla?"

Dekla je prihitela s svečo in jo stisnila v roke bolnici, ki je pretrgoma sopla in so ji bolestone drgetale prsi. Ali prsti niso hoteli obdržati sveče in so se razklenili drug za drugim, in skoraj bi se užgala postelja.

— "Joj, joj, joj! Marjana, sama glej, da bo lepo, mirno umrla, meni se mudi v trg k maši. Nedelja je, in potem grem naročit rakev. Ti pa glej, da ji bo zvonilo, kot se spodobi. Z vsemi tremi naj ji zvoni, in dolgo."

Ambrož se je medtem napravljaj, s korcem vode, ki si jo je pljuskal v obraz, si je zmil lica in vrat ter nato stopil k postelji, kjer je ležala bolna žena. Pri kraju je gledala izpod nje rjuha, potegnil jo je k sebi in si obrisal mokri obraz. Dekla je stala ob zglavju in svetila.

— "Že pojema", je dejala malomarno.

— "Oh, kakšna nesreča, kakšna nesreča. Saj pravim!"

Ambrož je mrmral in si hitro otrl rjavi obraz, ki je zdaj gorel v črni rdečici.

— "Zdaj pa mislim, da bo kmalu, že sope bolj poredko in tudi ali-

šati je ni več kakor poprej", meni dekla.

— "Le vse naredi, kot sem naročil, zdaj grem", je dejal kmet pri vratih. "Pa umij jo tudi in preobleci! Pa naj ti kakšna baba pomaga! Sovčkulja že utegne. Ji bomo pa dali polič moke za to!"

Ambrož je zaprl vrata za seboj, a čez trenutek se je vrnil, kakor da je nekaj pozabil, ter zabičil dekle:

— "Več, s tremi naj ji zvoni, nočem, da bi kdo kaj rekel. V nedeljsko obleko je pa ni treba preobleci. Za Božič je imela novo in bi jo bilo škoda. Delavno vzemi, pa jo pregrni s frišno rjuho!"

Zaprl je vrata in vzdihnil:

— "To so križi in skrbi! Kaj vse moram prestati s to žensko!"

Zmajal je z glavo in naglicjo je zagledal pred seboj, kako je bila pred tremi dnevi vsa višnjava v obraz, zabuhla in grda, ko je padla s klopi, kamor se je zavlekla iz kuhinje. Dekla je vpila na pomoč, a ona je samo grčala in tiščala pene. Prencel jo je v posteljo in ponoči je pljuvala in ječala, da je bilo groza in potem se ni več zavedala.

— "No, zdaj je pa umrla", je pomislil. "Najbolje bo, da grem sam k cerkovniku in mu naročim, naj ji zvoni."

Na videz žalosten in potr, se je ustavil pred nizko kajčijo in zavpil proti okroglim okencem:

— "Boštjan, ali spiš?"

Boštjan ni spal, zakaj mahoma se je zaslišal zategnjen, hripav glas:

— "Ho-ho!"

In v oknu se je prikazala zmršena, koščena glava, napetih žil na čelu in dolgih ušes.

— "Hudiča", je vzdihnil Ambrož, zvoniti bo treba."

— "Ho-a, zares? Bom pa!"

— "Ona mi je umrla. Saj pravim."

— "Beži kam!" je osupnel cerkovnik. "A da je res? Kaj ji je pa prišlo na misel?"

— "Je že čisto mrtva! Nič se ne zave in krega se tudi ne več."

— "Potlej je pa že res. Bom pa stopil. Ali z dvema?"

— "S tremi ji daj, naj se vrag obesi! Ako že mora biti, pa naj bo!"

— "Res je taka!"

Ambrož je odšel. In ko je bil že prav sredi pota, odkoder se je odpiral lep pogled na dolino, vso zeleno in solčno, kjer se pretaka Sava v žarečem toku, so zavzvonili zvonovi. Ambrož se je oddahnil in smel klobuk:

— "No, čast Bogu!"

Hitro in veselo je šel v trg, a

ROYAL MAIL

Naravnost v Cherbourg in Hamburg. Pripravljene zveze z JUGOSLAVIJO.

Privatne kabine — Izborna hrana. Ujhadna postrežba.

ORCA 30 avg., 4 okt.
OHIO 6 sept., 8 okt.
ORBITA 20. sept., 5. nov.

Za informacije vprašajte svojega lokalnega agenta ali pa

THE ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.
Sanderson & Son, Inc. Agents
26 Broadway, New York City

mesto k maši, jo je zavit k Tramčaku, ki je točil vino v plavi hišici, stoječi tik bele ceste. Ko se je napil in potolažil in razodel pivcem svoje bridkosti, je šel naročit rakev.

Šele okoli poldneva se je vrnil domov pijan in pogumen. Odpri je duri in skoro bi se bil zgrudil znak: Njegova žena je sedela na postelji in jedla žgancee.

Umrli v Ljubljani.

Fran Gorše, bivši mizar, zasebnik, 77 let. — Marija Stopar, posestnica, 62 let. — Fran Mrhar, novorojenček, sin mizarkega pomočnika.

Zastopnik za Milwaukee, Wis. je tudi Joseph Koren.

555 Reed St. Rojakom ga toplo priporočamo.

Upravištvo "G. N."

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

KDOR je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je natančno poučen o potnih listih, prijavi in drugih stvareh.

Pojasnila, ki vam jih samoremed dati veda naše dolgoletne izkušnje. Vam bodo gotovo v korist; tudi priporočamo vado le prvotne parnike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Glasom nove naseljske postave, ki je stopila v veljavo s 1. julijem 1924, članorje tudi nedržavljeni dobiti dovoljenje ostati v domovini eno leto in ako potrebno tudi delj; tozavezan dovoljenja izdaja generalni naseljski komisar v Washington, D.C. Prošnjo za tako dovoljenje se lahko napravi tudi v New Yorku pred odpotovanjem, ter se pošlje prosilcu v stari kraj glasom najnovejše odredbe

Kako dobiti svojce iz starega kraja.

Kdor želi dobiti sorodnika ali svojca iz starega kraja, naj nam prej piše za pojasnila. Iz Jugoslavije bo pripuščenih v prihodnjih treh letih, od 1. julija 1924 naprej vsako leto po 671 priselencev.

Prodajamo vozne liste za vse proge; tudi preko Trsta zamorejo Jugoslovani sedati potovati.

Frank Sakser State Bank
32 Cortlandt St., New York

Kretanje parnikov - Shipping News

30 avgusta: Paris, Havre; Mauretania, Cherbourg; York, Bremen; Conte Verde, Genoa.

31. avgusta: Arabic, Genoa; Thuringia, Cherbourg in Hamburg.

22. avgusta: Olympic, Cherbourg; President Harding, Cherbourg in Bremen; Mount Clay, Cherbourg in Hamburg; Volendam Boulogne; Dullio, Genoa.

23. avgusta: Selditta, Bremen.

27. avgusta: France, Havre; Aquitania, Cherbourg.

28. avgusta: Columbus, Cherbourg in Bremen; Kaeland, Cherbourg.

30. avgusta: Homeric, Cherbourg; Veendam, Boulogne; Orca, Cherbourg; Muenchen Cherbourg in Bremen; Albert Hallin, Cherbourg.

1. septembra: La Savoie, Havre.

2. septembra: Resolute, Cherbourg in Hamburg; Arabic, Cherbourg; Canopic, Cherbourg; America, Genoa.

3. septembra: Berengaria, Cherbourg.

4. septembra: Belgeland, Cherbourg; Geo. Washington, Cherbourg; Westphalia in Cherbourg in Hamburg; Bremen in Cherbourg in Bremen.

6. septembra: Leviathan, Cherbourg; Majestic, Cherbourg; Rochambeau, Havre; Ohio, Cherbourg in Hamburg; New Amsterdam, Boulogne; Martha Washington, Trst.

9. septembra: Pres. Roosevelt, Cherbourg; Stuttgart Cherbourg in Bremen.

10. septembra: Paris, Havre; Mauretania, Cherbourg; Conte Rosso, Genoa.

11. septembra: Lapland, Cherbourg; Luetzow, bourg in Bremen; Minnekahda, bourg.

13. septembra: Olympic, Cherbourg; America, bourg in Bremen; Suffren, J. Deutschland, Cherbourg in Hamburg; Ryndam, Boulogne; Colombo, Ge.

16. septembra: Reliance, Cherbourg; Sierra Ve. Bremen.

17. septembra: Aquitania, Cherbourg; France, J.

18. septembra: Mongolia, Cherbourg; Wuertem. Cherbourg in Hamburg.

19. septembra: Giulio Cesare, Genoa.

20. septembra: Homeric, Cherbourg; Columbus, bourg in Bremen; Cleveland, Cherbourg in Hamburg; Orbita, Cherbourg; terdam, Boulogne.

23. septembra: Pittsburgh, Cherbourg; York, bourg in Bremen.

24. septembra: Berengaria, Cherbourg; Chicago, re; Dullio, Genoa.

25. septembra: Zeeland, Cherbourg.

27. septembra: Leviathan, Cherbourg; Majestic, bourg; Lafayette, Havre; Mount Hamburg; Muenchen, Bremen; Veendam, Boulogne; Conte Verde, Ge.

30. septembra: Resolute, Hamburg.

1. oktobra: Paris, Havre; Mauretania, Cherbourg.

PRENOVLJEN PARNIK ARABIC iz New Yorka 2. septembra v CHERBOURG in Hamburg preko Southamptona

Dobre zveze z Jugoslavijo.

Velikanski znani parnik 17,384 ton, ravnokar dospel iz Indijedelnice, kjer so ga prečevali samo za kabinske potnike in potnike tretjega razreda. Kabinski potniki bodo v prostorih, kjer je bil prej 1. razred. Potniki tretjega razreda bodo v udobnih, privatnih zaprtih kabinah in javnih prostorih, kjer je bil prej drugi razred.

Ujhadna postrežba služabnikov, ki govore vaš jezik. Popolna udobnost. Dosti dobre, dobro pripravljene hrane. Jako zmerno cene.

DRUGA ODPLUTJA Z IZBORNIMI PARNIKI

MINNEKAHDA 11. sept., 16. okt., MONGOLIA 18. sept., 23 okt., PITTSBURGH 23. sept., 28. okt.

Vprašajte takoj pri vašem lokalnem agentu ali pri:

WHITE STAR LINE and AMERICAN LINE
No. 1 Broadway New York City.

POZOR JUGOSLOVANI!

VELIK IZLET V JUGOSLAVIJO S SVETOVNOZNANIM PARNIKOM "BERENGARIA" 52.226 ton

Odpluje iz New Yorka v sredo, 24. SEPT. ob 3. popold.

(Preko Cherbourg.)

Preživite 6 zabavnih dni na morju in bodite v Jugoslaviji v 8½ dne. Kabine v tretjem razredu imajo po 2, 4 in 6 postelj. Vsaka kabina je opremljena z vsemi modernimi udobnostmi kot v hotelu. Hrana izborna. Cene zmerno.

Vlada Združenih držav izdaja sedaj dovoljenja, s katerim lahko ostanete v starem kraju leto dni ter zopet vrnete, ne da bi povrženi kvoti.

VAŽNA NOVIČA

JUGOSLOVANSKI KONZULAT JE SEDAJ POOLBAŠČEN IZDAJATI POTNE LISTE, VELJAVNE ZA POTOVANJE V JUGOSLAVIJO IN IZ NJE. Izletnike bo osebno spremljal g. S. M. VUKOVIĆ, uradnik CUNARD CRTE v New Yorku, ki je izvedenev in prirejanju izletov. Gospod VUKOVIĆ bo rdečno pazil na vse potrebe potnikov ter se bo brigal in skrbel, da bodo imeli izletniki na parniku razen drugih udobnosti tudi zabavo. Za druge informacije glede dovoljenja za povratek in potovanja se obrnite na najbližjega Cunard-ovega agenta v vašem kraju ali pa nam napišite na:

Cunard Line
25 Broadway New York, N. Y.

POZOR čitatelji.

Opozorite trgovce in s-brtnike, pri katerih kupujete ali naročate in ste njih postrežbo zadovoljni, da oglašujejo v listu "Glas Naroda". S tem bodo ustregli vsaki.

Uprava "Glas Naroda"

Prav vsakdo —

kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo prisnava, da imaju števiti uspeh —

mali oglasi v "Glas Naroda"

Toraj, udeležite se vsi prihodnje seje!

Anton Celarec, tajnik Slov. Sam. Podpornega Društva. (3x 16, 18, 21.)

ROLE za PIANO

ROLE IN HRVATEKE

NAVINEK POTOKAR

321 Gledova St., Canton, Pa. PISTE PO CENI.

ZA NAKAZILA V AMERIŠKIH DOLARJIH

IMAMO DIREKTNE ZVEZE, POTOM KATERIH IZPLAČUJEMO DOLARJE POLJUBNIM OSEBAM V JUGOSLAVIJI, ITALIJI, AVSTRIJI IN NEMČIJI.

Ker pa je svezana nabava dolarjev za izplačila v Jugoslaviji, z smatnimi stroški, smo bili primorani svišati pristojbino, ki je sedaj naslednja:

Za izplačila dolarjev brez pogoja: do \$25. po \$1., od \$25. naprej po 4%.

Za izplačila proti predložitvi vidiranega potnega lista: do \$25. po 75 centov, od \$25. naprej po 3%.

Denar, nakazan v Jugoslavijo brez pogoja, se izplača nasledniku takoj ter isti lahko takoj s denarjem raspolaga. Vselej tega pripravljamo onim, ki pošljejo denar samo za potne stroške, poslužiti se drugega načina ter označiti na nakaznici: Izplačati le proti predložitvi vidiranega potnega lista (pasa) za Združene države). Ako potem naslednik nebi mogel predložiti takega potnega lista, se stavi nakazani mesec sopot na raspolago vplačniku.

Pristojbina za izplačila dolarjev v Italiji, Avstriji in Nemčiji znaša do \$25. po 75 centov za nakazilo, od \$25. naprej po 3%, to je po 3 cente od dolarja.

Nakazila za meske pod \$5. ne moremo prevzeti. Vselej ta-mojnih odredb, ne moreno izplačati v Nemčiji nasenkrat eni in isti osebi več kot \$20. Znesek za pristojbino nam je poslati obema v onim, ki naj se izplača.

Povdarjamo pa, da je najbolje in najenostavneje nakazati od tukaj dinarje odzroma lire slasti, onim, ki bivaajo na deželi dalje od banke ter v menjanju dolarjev niso izkušeni.

Na naštevno izvršujemo izplačila tudi brzojavne in potom brzojavnega pisma. Stroški za brzojavno pismo (Cable Letter) znašajo \$1., stroški za direktno brzojav (Oable) pa: v Jugoslavijo \$5., v Italijo, Avstrijo in Nemčijo \$4.

Vsi oni, ki tega oglasa nebi razumeli, naj nam pišejo za natančne pojasnila ter pripomočje, v katero državo želijo denar poslati.

FRANK SAKSER STATE BANK

ADVERTISE in GLAS NARODA

Prav vsakdo —

kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo prisnava, da imaju števiti uspeh —

mali oglasi v "Glas Naroda"